

Grenzen van de taakuitoefening bij het transport en de behandeling van afvalwater in het kader van het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewater (I)

Begripsomschrijvingen

Kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren houdt in, dat door een bestuur een beleid wordt opgebouwd en aan de hand daarvan regels worden opgesteld om te komen tot een goede hoedanigheid van die wateren. Deze regels worden gebruikt bij het opstellen van (vergunning) voorschriften, die op de naleving zullen worden gecontroleerd. Dit beheer wordt passief kwaliteitsbeheer genoemd.

Behandeling van afvalwater is het zuiveren van afvalwater in een centrale rioolwaterzuiveringsinrichting. Dit is actief kwaliteitsbeheer.

Het gebruikte en vervuilde water van woningen, industrieën, bedrijven e.a. wordt verzameld in en afgevoerd door riolen. De afvoer van het afvalwater kan verder gaan middels rioolgemalen en persleidingen naar een rioolwaterzuiveringsinrichting of in het geval dat er geen zuivering wordt toegepast naar de plaats van lozing in het oppervlaktewater.

Onder het transport wordt verstaan het verzamelen en afvoeren van afvalwater.

Een bestuur kan over één of meerdere dienstverlenende organisaties beschikken, te weten „diensten”. Een gemeentebestuur kan bijvoorbeeld over een dienst openbare werken beschikken die ondermeer belast kan zijn met het transport en de behandeling van afvalwater in een rioolwaterzuiveringsinrichting.

Een gemeentebestuur kan tevens over een andere dienst beschikken die be-

last is met het passieve kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewateren.

Op overeenkomstige wijze kan bijvoorbeeld een zuiveringschap over een dienst beschikken voor het kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewateren of over een dienst voor het kwaliteitsbeheer en de uitvoering van de zuivering van het afvalwater.

In het eerste geval is het zuiveringschap alleen belast met het passieve kwaliteitsbeheer en in het tweede geval zowel met het passieve als actieve kwaliteitsbeheer, waarbij dient te worden opgemerkt dat het transport aan derden wordt gelaten.

Enkele algemene opmerkingen

Met behulp van het bezinkingsproces en het aerobe microbiologisch proces in de rioolwaterzuiveringsinrichtingen kan een groot gedeelte van de verontreinigingen uit afvalwater worden verwijderd. Althans uit afvalwater van huishoudelijke oorsprong en uit afvalwater van industrieën van overeenkomstige aard, dat in hoofdzaak is verontreinigd met relatief gemakkelijk afbreekbare organische stoffen.

De eliminatie van verontreinigde stoffen uit industrieel afvalwater die niet met behulp van de normale zuiveringsprocessen verwijderd kunnen worden en de verwijdering van de restvervuilingen uit de effluenten van rioolwaterzuiveringsinrichtingen, wordt steeds urgenter.

In de gevallen dat er sprake is van industrieën met bijzonder afvalwater rijst meteen de vraag of het afvalwa-

ter te zuiveren is en indien het op normale wijze te zuiveren is, kan de vraag worden gesteld door wie het afvalwater behandeld moet worden: Door de industrie zelf of in een centrale rioolwaterzuiveringsinrichting?

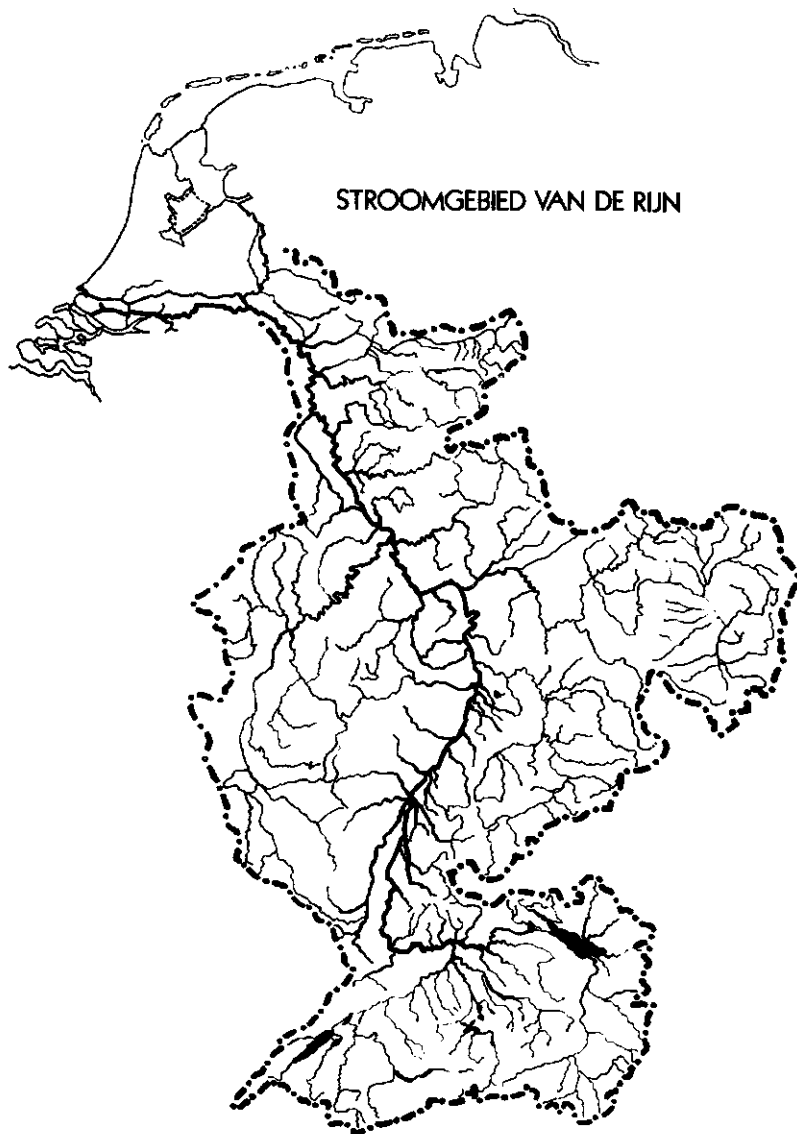
Deze vragen kunnen noch alleen door een industrie, noch alleen door een gemeente of zuiveringschap worden beantwoord. In dergelijke gevallen spelen niet alleen de technische mogelijkheden van de behandeling van het afvalwater een rol, maar ook de financiële consequenties.

Een zo open mogelijk overleg tussen industrie, gemeente of zuiveringschap c.q. kwaliteitsbeheerder is van het grootste belang om tot optimale resultaten te geraken.

De roep van alle belanghebbenden, zoals natuurbeschermers, recreanten en toeristen, hengelaars, drinkwaterbedrijven, industrie, land- en tuinbouw en de veeteelt om een goede waterkwaliteit is zo krachtig, dat er meer en meer maatregelen worden getroffen om de verontreiniging hiervan te bestrijden. In de strijd tegen de waterverontreiniging wordt de verwijdering van de restvervuilingen uit de effluenten en de behandeling van industrieel afvalwater steeds urgenter.

Er wordt weleens gesteld dat fosfaatverwijdering uit de effluenten van de rioolwaterzuiveringsinrichtingen in ons land nog niet hoeft te worden toegepast omdat met het Rijnwater uit Duitsland toch grote hoeveelheden fosfaat worden aangevoerd.

Een duidelijke zaak dat er eenheid

Afb. 1.

van kwaliteitsbeheer zou moeten komen voor het stroomgebied van bijvoorbeeld de Rijn alsmede ook voor natuurlijke stroomgebieden (afb. 1).

Het is vanzelfsprekend dat deze eis voor eenheid van beleid voor een natuurlijk stroomgebied niet alleen wordt ingegeven door de fosfaatlozingen doch ook door de lozingen van andere stoffen zoals zouten van zware metalen, gechloroerde koolwaterstoffen en van andere moeilijk of niet afbreekbare stoffen die in het oppervlaktewater terecht komen.

Velen voor mij hebben dit reeds betoogd. Van der Veen van de Gemeentewaterleidingen van Amsterdam en professor Steenbeek hebben vorig jaar tijdens een buitengewone vergadering van de Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland gewezen op het grote belang van

eenheid in het kwaliteitsbeheer van natuurlijke stroomgebieden.

Deze gedachte komt ook tot uitdrukking in de toekomstprojectie TP 2000, een uitgave van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Voor grensoverschrijdende rivieren zoals bijvoorbeeld de Rijn zal een internationaal beheerslichaam in het leven moeten worden geroepen.

Vanuit Nederland gezien zou het terecht zijn indien voor de oppervlaktewateren, die tot één natuurlijk stroomgebied behoren, reeds nu binnen ons land één beheerslichaam zou worden gevormd, waarbinnen een eenduidig beleid kan worden opgebouwd en toegepast.

Dit beheerslichaam zou dan zodanig gestructureerd moeten worden dat het op eenvoudige wijze in te passen is in een internationaal beheerslichaam

voor de grensoverschrijdende rivieren. Een beheerslichaam voor alle oppervlaktewateren van bijvoorbeeld het Nederlandse gedeelte van het stroomgebied van de Rijn zal bovendien voldoende groot zijn om met vrucht het te voeren beleid op te bouwen en voorwaarden op te stellen voor afvalwaterlozingen in oppervlaktewateren alsmede de controle op de naleving daarvan uit te voeren.

De kwaliteit van de oppervlaktewateren van één subgebied wordt in het algemeen beïnvloed door water uit andere subgebieden van hetzelfde natuurlijke stroomgebied.

Voor een goed kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewateren is het te wensen dat zo spoedig mogelijk een structuur ontstaat waarin het water van één natuurlijk stroomgebied onder één kwaliteitsbeherend lichaam met vergunningverlenende en controlerende bevoegdheid komt te ressorteren. Met dien verstande, dat controle op de resultaten van de rioolwaterzuiveringsinrichtingen en de uitvoering van de zuivering niet beide tot de bevoegdheid van dit kwaliteitsbeherend lichaam mogen behoren.

Het gestelde, dat controle op de resultaten van de rioolwaterzuiveringsinrichtingen en de uitvoering van de zuivering niet tot de bevoegdheden van één en dezelfde dienst dienen te behoren doch door twee aparte diensten moeten worden behartigd is een belangrijke zaak. Uitvoering en controle behoren niet in één hand.

Indien op bovenbeschreven wijze de organisatie van het kwaliteitsbeheer voor een natuurlijk stroomgebied zou worden opgebouwd zal ook de zee tegen verontreinigende stoffen vanuit dat stroomgebied kunnen worden beschermd.

In tegenstelling tot deze gewenste beheersstructuur ontstaan er in ons land diverse subgebieden waarbinnen het kwaliteitsbeheer voor elk gebied apart wordt georganiseerd.

De stand van zaken binnen ons land

De Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren regelt het kwaliteitsbeheer van de grote rivieren, kanalen en grote waterbekkens. Deze regeling heeft betrekking op de Rijkswateren. Het bestuur voor het kwaliteitsbeheer wordt gevoerd door de minister en de dienst die met de kwaliteitsbeheer belast is, de Rijkswaterstaat. Eenheid van beleid behoort dus tot de mogelijkheden voor de Rijkswateren.

Het ligt niet in het voornemen van

het Rijk zelf tot een actieve zuivering van afvalwater over te gaan, zodat hier de stelling „uitvoering en controle behoren niet in één hand” metterdaad is gevolgd.

Degenen die op rijkswater lozen zullen voorwaarden worden opgelegd. Veelal zal tot zuivering van het afvalwater moeten worden overgegaan. Controle van de lozingen berust bij de Rijkswaterstaat en de uitvoering van de zuivering bij anderen.

Anders is het gesteld met het kwaliteitsbeheer over de overige oppervlaktewateren. Er zullen over deze overige wateren ongeveer 30 afzonderlijke kwaliteitsbeheerders ontstaan. Velen maken deel uit van één en hetzelfde natuurlijke stroomgebied. Doch elk heeft de mogelijkheid een eigen beleid op te bouwen. Ieder zal in eigen ogen een optimaal beleid opbouwen voor de bestrijding van de waterverontreiniging. Het zal echter nog moeten blijken of de verschillende beheerslichamen hun eisen voldoende op elkaar zullen afstemmen.

Men zou kunnen opmerken dat het in de wet verontreiniging oppervlaktewateren genoemde eens in de vijf jaren door de minister op te stellen indicatief meerjarenprogramma voor alle oppervlaktewateren, de gewenste eenheid zal kunnen bewerkstelligen. Een dergelijk programma is nog niet verschenen en het is voor mij de vraag of daarin een te voeren beleid t.a.v. bijvoorbeeld bepaalde anorganische stoffen of zouten van zware metalen voor alle kwaliteitsbeheerders zal worden voorgeschreven. Wel heeft de inspecteur van de Volksgezondheid bij vergunningverlening de mogelijkheid in beroep te gaan. Dit is echter een procedure die op gang komt, nadat de kwaliteitsbeheerder de voorwaarden reeds geformuleerd heeft. Dus in feite achteraf. En vervolgens, als het reeds te laat is, bestaat nog de mogelijkheid de verklaring van ongenoegzaamheid te hanteren.

Een toestand die door verschillende oorzaken bovendien in ons land groeit, is een gevolg van de omstandigheid dat de kwaliteitsbeheerder zich ook bezighoudt c.q. bezig gaat houden met het plannen, bouwen en bedrijven van centrale rioolwaterzuiveringsinrichtingen. In deze situatie ontstaat zelfs de toestand dat zowel het bedrijven van de rioolwaterzuiveringsinrichting als de controle op de kwaliteit van het te lozen effluent bij één en dezelfde dienst komt te berusten. Voor een goed zuiveringsresultaat ontstaan dan geen op-

timale omstandigheden die voor een goed kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewateren zo dringend nodig zijn. Dit spreekt des te meer daar ook de financiële uitkomsten in de vergelijkingssituatie tussen twee in dezelfde situatie verkerende kwaliteitsbeheerders ongetwijfeld een rol zullen spelen.

Grenzen van de taakuitoefening bij het transport en de behandeling van afvalwater

In het hier volgende zal ervan worden uitgegaan, dat, in de proceslijn (afb. 2) van het afvalwater, namelijk vanaf het perceel en via de riolering, rioolgemaal, persleiding, rioolwaterzuiveringsinrichting, effluentleiding tot en met de plaats van lozing in het oppervlaktewater, een gemeente het beheer voert over de riolering en een zuiveringschap het kwaliteitsbeheer over het oppervlaktewater. In het voorgaande is reeds opgemerkt dat ook anderen het kwaliteitsbeheer kunnen behartigen.

De grens tussen de uitoefening van de taken van gemeente en zuiveringschap kan echter op vele plaatsen in de proceslijn liggen.

Van een drietal mogelijke grenzen zal worden uitgegaan (afb. 3). In geval A (met de grens A-A) voert de gemeente het beheer over de riolering tot en met de rioolwaterzuiveringsinrichting en verzorgt de lozing van het effluent.

Het zuiveringschap is alleen belast met het passieve kwaliteitsbeheer over de oppervlaktewateren, namelijk de vergunningverlening en de controle. In geval B met de grens B-B voert de gemeente het beheer over de riolering, de rioolgemalen en de persleidingen. Het zuiveringschap beheert de rioolwaterzuiveringsinrichting. Zij ont-

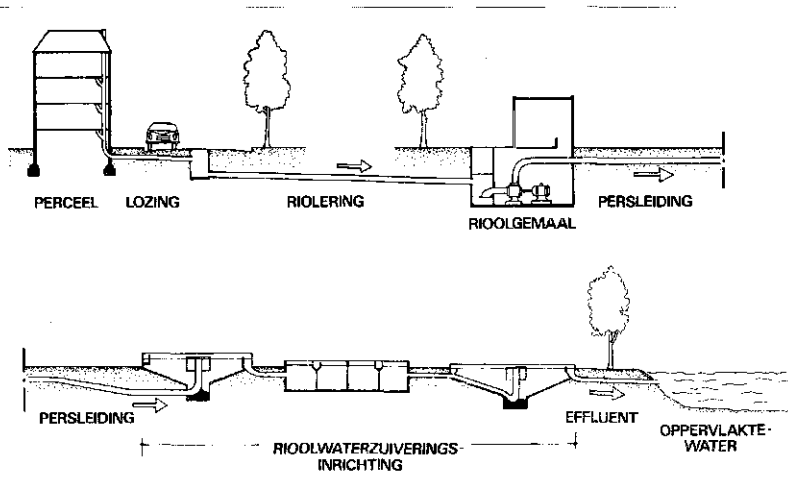
vangt het afvalwater op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinrichting. Behalve dat het zuiveringschap belast is met het (passieve) kwaliteitsbeheer over het oppervlaktewater is het zuiveringschap nu ook belast met de actieve zuivering van het afvalwater. In geval C met de grens C-C is de grens „hoger-op” in de zgn. proceslijn gelegd. Nu is het rioolgemaal en de persleiding eveneens onder beheer gesteld van het zuiveringschap. Het zuiveringschap draagt ook de zorg voor een gedeelte van het transport en voor de zuivering van het afvalwater en voert het passieve kwaliteitsbeheer over het oppervlaktewater. De gemeente zorgt in geval C alleen voor de verzameling en het transport in de riolering; de gemeente beheert alleen de riolering.

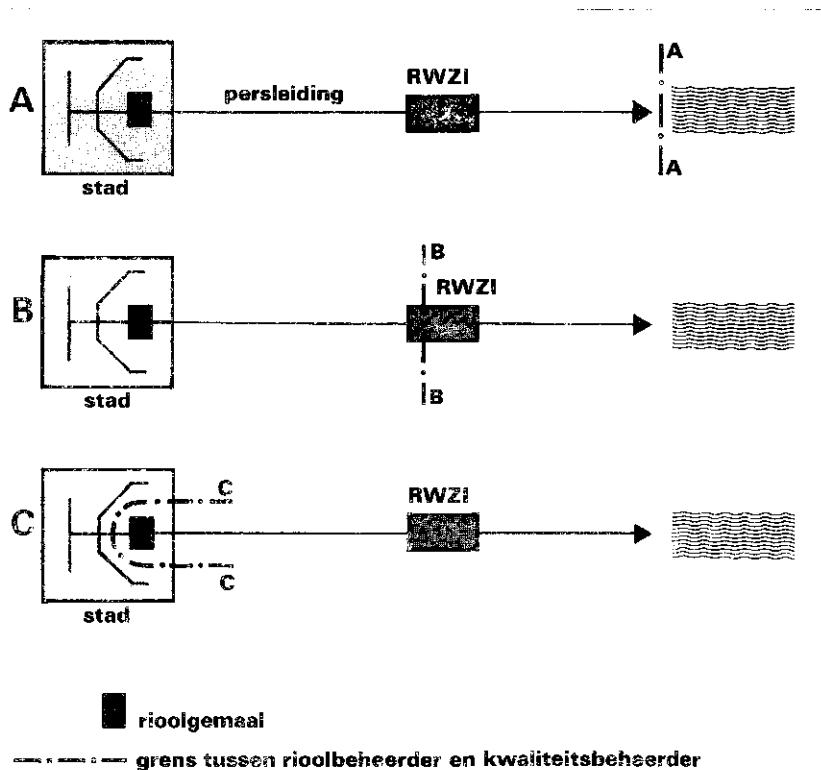
a. Alleen in geval A berusten de actieve zuivering van afvalwater en de vergunningverlenende bevoegdheid voor de lozing in oppervlaktewater met de controle daarop in twee handen. In de gevallen B en C zal degene die afvalwater zuivert de resultaten zelf ook controleren. Uit een oogpunt van goed beheer zullen deze taken bij twee diensten moeten worden ondergebracht.

b. Bij alle drie grenzen A, B en C zullen de zuiveringschappen de gegevens voor hun gebied moeten samenstellen voor het eens in de vijf jaren door de minister op te stellen indicatief meerjarenprogramma.

c. De organisatie van het personeel werkzaam aan de riolering, gemalen en rioolwaterzuiveringsinrichtingen kan alleen in geval A tot één dienst behoren. In de gevallen B en C zal een gedeelte van het personeel, nodig voor de totaal te verrichten taak bij de gemeente in dienst zijn en

Afb. 2.

Afb. 3.

een ander gedeelte in dienst bij het zuiveringschap.

De samenwerking en de communicatie tussen beide personeelsgroepen moet gestimuleerd en eventueel geregeld worden. In geval A ligt de organisatie van het uitvoerend personeel dus eenvoudiger dan in de gevallen B en C.

Nu zullen nog enkele aparte onderwerpen worden besproken waarbij de bevoegdheden en de taken van de gemeente en het zuiveringschap ten opzichte van elkaar zullen verschuiven als de grenzen achtereenvolgens bij A-A, B-B en C-C zijn gelegd.

1. Het ontwerp van de riolering en de rioolwaterzuivering bij de voorbereiding van een bestemmingsplan door een gemeente.

Tijdens de voorbereiding van een bestemmingsplan zal de gemeente zich o.m. beraden over de aanleg van de riolering.

Uit bepaalde overwegingen zal een keus gedaan worden tussen b.v. een riolering volgens het gemengde stelsel of volgens het gescheiden stelsel.

In alle drie de gevallen A, B en C zal het zuiveringschap uit hoofde van zijn taak, n.l. de behartiging van de waterkwaliteit, bij de bepaling van het stelsel betrokken moeten worden. Het zuiveringschap zal zelfs eisen kunnen stellen.

In het geval dat een riolering volgens het gescheiden stelsel zal worden toegepast zal het zuiveringschap bij grens A in feite alleen belang hebben bij de plaatsen van de regenwaterlozingen en bij de lozing van het effluent van de rioolwaterzuiveringsinrichting.

Wordt het gemengde stelsel gekozen, dan zal het zuiveringschap bovendien ontwerpeisen aan het rioolstelsel en aan de rioolwaterzuiveringsinrichting gaan stellen.

Berging, bemalingscapaciteit en overstortfrequentie als ook hoeveel maal de DWA volledig moet worden gezuiverd.

Bij grens A-A zal de situatie van de rioolwaterzuiveringsinrichting planologisch in principe kunnen worden bepaald door de gemeente zelf, terwijl de plaats van lozing van het effluent in overleg met de kwaliteitsbeheerder zal worden vastgesteld.

In het geval van grens A-A heeft de kwaliteitsbeheerder geen belang in de hoogte van de investeringen in het rioolstelsel en de rioolwaterzuiveringsinrichting. De planning van de capaciteit van de rioolwaterzuiveringsinrichting ligt bij de gemeente.

Doen zich bij de uitvoering van het bestemmingsplan omstandigheden voor dat belangrijke wijzigingen optreden in de geplande rioolwaterproductie of in de BOD-belasting, dan zal de ge-

meente de consequenties van deze wijzigingen zelf moeten opvangen.

De gemeente zal in geval A dus zelf binnen het pakket van voorwaarden, die het zuiveringschap stelt, een keus kunnen doen welke bedragen geïnvesteerd zullen worden in de riolering en welke bedragen in de rioolwaterzuivering.

Bij een gescheiden stelsel zullen de investeringen in de riolering hoger zijn en de investeringen in de rioolwaterzuiveringsinrichting lager dan bij een riolering volgens het gemengde stelsel. Bij geval B gaat de verdeling van de investeringen tussen de gemeente en zuiveringschap een rol spelen. De situatie van de rioolwaterzuiveringsinrichting wordt in principe bepaald door het zuiveringschap en de gemeente zal er voor moeten zorgen dat de riolering en het rioolgemaal met de persleiding daarbij worden aangepast.

De capaciteitsbepalingen van deze onderdelen moeten terdege tussen gemeente en zuiveringschap worden overlegd.

In nog belangrijker mate spelen dezelfde overwegingen als bij de grens B een rol in geval C, waar het zuiveringschap bovendien een voorkeur zal hebben voor de situatie van het rioolgemaal. Het is niet uitgesloten dat het gemaal volgens deze instantie bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de rioolwaterzuiveringsinrichting gesitueerd moet worden, terwijl de gemeente het rioolgemaal zodanig zal willen situeren dat de investeringen in het rioolstelsel minimaal zijn.

2. Het bedrijf van de riolering, de rioolgemaal en van de rioolwaterzuiveringsinrichtingen.

Er bestaan vele relaties tussen deze bedrijven die veelal dagelijks contacten vergen tussen: 1. het personeel dat belast is met het laten functioneren van de riolering; 2. het personeel van de rioolgemaal en 3. het personeel van de rioolwaterzuiveringsinrichting.

Het voordeel van grens A-A is dat het personeel tot één organisatie behoort. In de gevallen B en C zal een samenwerking tot stand moeten worden gebracht tussen personeel van de gemeente en het zuiveringschap.

De inschakelpelen en de uitschakelpelen van de pompen bepalen de wijze van aanvoer naar de rioolwaterzuiveringsinrichting en de rioolwaterstanden in de riolering.

De instelling van de in- en uitschakelpelen staat in nauwe relatie met de

aanvoer en dus met het bedrijf van de rioolwaterzuiveringsinrichting. Bij een riolering volgens het gescheiden stelsel zullen in de gevallen B en C deze peilen in onderling overleg tussen gemeente en zuiveringschap moeten worden vastgesteld. Dit overleg moet ook plaatsvinden als één van beide beheerders wijziging wenst aan te brengen.

Tijdens de rioolinspecties of tijdens de uitvoering van herstelwerkzaamheden aan de riolering zal de bemaling van het betreffende rioolstelsel zodanig moeten worden ingesteld, dat de rioolwaterstanden in de riolering b.v. zo laag mogelijk worden gehouden. Dit kan wijziging van het pompregiem betekenen en daarmee wijziging van de aanvoer naar de rioolwaterzuiveringsinrichting. In een stad met omvangrijke bemalen rioolstelsels komen deze omstandigheden regelmatig voor. Onderhoudswerkzaamheden aan rioolgemalen b.v. reviseren of vernieuwen van pompen of motoren kunnen tijdelijke hulpbemalingsinstallaties vergen. Indien werkzaamheden van korte duur worden uitgevoerd zal het afvalwater in het riool opboeien.

Automatisch werkende rioolgemalen moeten regelmatig worden gecontroleerd of de roosters en de pompen moeten worden schoongemaakt. De mate van controle wordt afgestemd naar de inrichting en grootte van het rioolgemaal, de soort van het afvalwater en het type van de pompen. De controle van de rioolgemalen heeft ook zijn nut voor het waarnemen van incidentele verontreinigingen, b.v. stookolie, of stoffen met bijzondere geur.

Het is gewenst zodra dergelijke stoffen worden waargenomen zo snel mogelijk de plaats van herkomst te traceren om erger te voorkomen in verband met b.v. de veiligheid, de goede werking van de rioolwaterzuiveringsinrichting of in verband met het ontvangende water.

Storing in de energievoorziening of andere calamiteiten waardoor rioolgemalen buiten bedrijf raken, vergen onmiddellijk maatregelen. Het personeel van de riolering moet geïnformeerd zijn, het personeel van de rioolwaterzuiveringsinrichting moet op de hoogte zijn en het zuiveringschap moet weten dat er gedurende enige tijd „puur rioolwater” in het oppervlaktewater terecht kan komen.

Storing in een persleiding. Ten gevolge van het toenemend verkeer, of door zettingen in de ondergrond, of

ten gevolge van werkzaamheden kan breuk in een persleiding ontstaan. In dergelijke gevallen zullen onmiddellijk maatregelen moeten worden getroffen door personeel van de rioolwaterzuiveringsinrichting.

Voorkomen moet worden dat b.v. het water van de rioolwaterzuiveringsinrichting naar de breuk in de persleiding terug stroomt.

Bij een breuk van een geringe omvang kan het personeel van het rioolgemaal besluiten door te gaan met pompen met lage druk of het gemaal onmiddellijk uitschakelen.

Het personeel van de riolering moet eveneens van de storing en de daaruit voortvloeiende gevolgen op de hoogte worden gebracht.

Herstel van een kapotte persleiding of van een mankement in een rioolgemaal moet onmiddellijk uitgevoerd kunnen worden.

Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs noodzakelijk blijken de bevolking te waarschuwen dat rioolwater in het openbare water wordt geloosd.

Hoewel zulke calamiteiten uitzonderingen zijn kunnen dergelijke storingen in b.v. een omvangrijk net van persleidingen zoals b.v. in Amsterdam met ca. 75 rioolgemalen toch nog 1 à 2 maal per jaar voorkomen.

Verschijnselen die worden waargenomen in de rioolwaterzuiveringsinrichting zoals storingen in het oxydatief biologisch proces of in de anaerobe slibgisting zullen onderzocht moeten worden. Als er sprake is van een stof met giftige werking, waar komt die stof dan vandaan?

Zonodig moet tot recherche in het rioolstelsel kunnen worden overgegaan.

Het zal duidelijk zijn dat het bedrijf van de riolering, rioolgemalen en van de rioolwaterzuiveringsinrichting het beste gediend is als het personeel van het gehele bedrijf tot één organisatie behoort. Dit pleit voor de grens A-A van geval A.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat incidentele afvalwaterlozingen in oppervlaktewater die het gevolg zijn van bijzondere omstandigheden te allen tijde onmiddellijk aan het zuiveringschap gemeld moeten worden.

3. Vergunningen en controle.

Indachtig artikel 1 lid 2 van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren zal een gemeente als beheerder van de riolering voorschriften geven aan degenen die afvalwater gaan lozen in het gemeenteriool. Deze voorschriften staan veelal in nauwe relatie

met de door de gemeente op te stellen voorschriften in de bouwvergunning. Aan de lozingsvoorschriften kunnen een drietal oogmerken ten grondslag liggen:

a. uit een oogpunt van het goed functioneren van de riolering en de rest van het transportsysteem en uit een oogpunt van materiaalbehoud van de constructies van riolering en gemalen. Tevens voor de veiligheid van het personeel werkzaam in of aan riolen en gemalen;

b. uit een oogpunt van het bedrijf van de rioolwaterzuiveringsinrichting. Zowel de oxydatief biologische zuivering als het slibgistingproces kunnen bijzondere eisen vergen;

c. uit een oogpunt van de kwaliteitseisen die de kwaliteitsbeheerder van de oppervlaktewateren zal stellen aan het te lozen effluent van de rioolwaterzuiveringsinrichting.

In het geval dat de grens bij A ligt, zullen de lozingsvoorschriften voor afvoer van stoffen in het gemeenteriool worden opgesteld door de gemeente.

De controle op deze lozingsvoorschriften bij de producenten van afvalwater berust eveneens bij de gemeente.

De controle in verband met het oppervlaktewater berust bij het zuiveringschap, dat daartoe alleen het effluent van de rioolwaterzuiveringsinrichting behoeft te controleren.

Doen zich gevallen voor waarbij sprake is van bijzonder afvalwater bij een aanvraag tot lozing van afvalstoffen in het gemeenteriool dan zal de gemeente in overleg treden met het zuiveringschap. De gemeente zal namelijk alleen aansluitvergunningen kunnen verlenen zolang daardoor de eisen die gesteld zijn in de vergunning voor de lozing in het oppervlaktewater door het zuiveringschap niet worden overtreden. Een open verhouding en wederzijds vertrouwen binnen het kader van een duidelijke taakafbakening, zoals bij grens A mogelijk, is van groot belang.

Ook bij grenzen B en C kunnen de lozingsvoorschriften voor afvoer in een gemeenteriool door de gemeente gegeven worden. De gemeente zal in verband met de rioolconstructie en het functioneren van de riolering inzicht willen houden. Ook hier zal een samenwerkingregeling tussen zuiveringschap en gemeente moeten ontstaan. Waar echter de financiële mogelijkheden voor de gemeente in geval B en ook in C minder armslag zullen bieden en de gemeente ook niet meer

over het laboratorium beschikt van de rioolwaterzuiveringsinrichting zal het in de praktijk wel zo gaan dat de lozingsvergunningen op het gemeenteariool door het zuiveringschap zullen worden verleend en gecontroleerd.

De te stellen eisen aan het effluent zullen door het zuiveringschap worden opgesteld en zullen overeenkomstig de wet verontreiniging oppervlaktewateren als beschikking worden vastgesteld. De resultaten van de zuivering zullen door de uitvoerende dienst van het zuiveringschap zelf worden gecontroleerd.

4. Betrokkenheid van het personeel.

In de gevallen B en C is de gemeente in sterke mate afhankelijk van de kwaliteitsbeheerder bij de uitvoering van haar taak als beheerder van de riolering, waarbij een situatie ontstaat dat de gemeente over minder personeel van verschillende vakgebieden zal gaan beschikken terwijl de interesse zal verslappen. Het is immers menselijk dat in de gevallen B en C het zuiveringschap als beheerder van de rioolwaterzuiveringsinrichting buiten de normale werkuren niet onmiddellijk een gewillige gemeentelijke organisatie treft die bij nacht en ontij

het riool in de stad wil gaan inspecteren voor het traceren van bijzondere stoffen. De betrokkenheid van het gemeentepersoneel verflauwt t.a.v. een goede kwaliteit van het oppervlaktewater.

Van niet te onderschatten waarde is de betrokkenheid van het personeel bij de kwaliteit van het oppervlaktewater, welke betrokkenheid een sterk positieve invloed uitoefent op het goed verrichten van hun dagelijks werk.

Een gemeente die haar eigen verantwoordelijkheid verstaat jegens haar burgers zal de gevallen B en C moeilijk kunnen accepteren.

Hierbij komt nog dat de gemeenten in geval A voor de zuivering van afvalwater bijdragen kunnen vorderen van de aangeslotenen, waarbij zij een gedeelte daarvan als heffing zullen afdragen aan het zuiveringschap voor de kosten van diens apparaat. In de gevallen B en C kan een gemeente ingevolge de wet verontreiniging oppervlaktewateren geen bijdragen vorderen van de aangeslotenen op de riolering. Uit dien hoofde zal de bereidheid van een gemeente om werkzaamheden te verrichten die in relatie staan tot het kwaliteitsbeheer van de oppervlakte-

wateren, zeker niet gestimuleerd worden.

Tenslotte wil ik nog het volgende opmerken:

In ons land zullen de burgers afhankelijk van hun plaats van vestiging een verschil in tol gaan betalen om het oppervlaktewater rein te houden. In het algemeen ware het beter eenheid in heffingshoogten te bewerkstelligen in het gehele land om optimale resultaten te geraken en om concurrentie-overwegingen tussen industrievestigingsplaatsen te voorkomen en ook ter stimulering van ons aller doel de bestrijding van de waterverontreiniging.

Indien het uit praktische of financiële overwegingen of uit een oogpunt van kwaliteitsbeheer van de oppervlaktewateren gewenst is dat meerdere gemeenten van één rioolwaterzuiveringsinrichting gebruik maken kan een samenwerkingsovereenkomst tussen die gemeenten tot stand worden gebracht.

Na de korte beschouwingen zal het u duidelijk zijn dat in verband met de onlosmakelijkheid van de rioolwaterzuiveringsinrichting met het rioolstelsel mijn voorkeur uitgaat naar grens A-A.